

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020

Δράση 4.1.1 «Επενδύσεις που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης»

Δράση 4.1.3 «Επενδύσεις που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ»

1. Στόχος του Καθεστώτος Ενίσχυσης

- Η Δράση 4.1.1 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης» στοχεύει στον εκσυγχρονισμό και την αναδιάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

- Η Δράση 4.1.3 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος» στοχεύει στην αξιοποίηση των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, στην ορθή διαχείριση των υποπροϊόντων και αποβλήτων καθώς και στην αξιοποίηση τους για παραγωγή ενέργειας.

Για την επίτευξη των στόχων του παρόντος:

- Χορηγείται στήριξη για επενδύσεις οι οποίες στοχεύουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, συμπεριλαμβανομένης της αναδιάρθρωσης, και στη μείωση του κόστους παραγωγής (Δράσης 4.1.1)
- Χορηγείται στήριξη για επενδύσεις αξιοποίησης ανανεώσιμων μορφών ενέργειας (ήλιος, αέρας, γεωθερμία κ.λπ.) στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, βάσει των ενεργειακών τους αναγκών, ορθής διαχείρισης αποβλήτων και υποπροϊόντων αλλά και αξιοποίησης τους για παραγωγή ενέργειας. (Δράση 4.1.3)

2. Κριτήρια Επιλεξιμότητας Υποψηφίων

Δικαιούχοι του καθεστώτος στήριξης μπορούν να κριθούν φυσικά ή νομικά πρόσωπα, κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή ομάδες αυτών, εφόσον πληρούνται οι κατά περίπτωση προϋποθέσεις:

1. Οι υποψήφιοι δικαιούχοι φυσικά πρόσωπα πρέπει:

1.1 Να έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους, έχουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα και φερεγγυότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα και δεν έχουν υπερβεί το 60^ο έτος της ηλικίας τους.

1.2 Να μην είναι άμεσα συνταξιοδοτούμενοι από οποιοδήποτε ταμείο του εσωτερικού ή εξωτερικού εξαιρουμένων των περιπτώσεων συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας. Ομοίως εξαιρούνται οι περιπτώσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας του άρθρου 5 του Ν. 3232/2004, όπως συμπληρώθηκε, τροποποιήθηκε και ισχύει και του άρθρου 5 του Ν. 1287/1982.

1.3 Να είναι εγγεγραμμένοι στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ) και να έχουν υποβάλλει Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης κατά το προηγούμενο (2016) και κατά το τρέχον (2017) έτος υποβολής της αίτησης στήριξης προς ένταξη στη Δράση 4.1.1.

Για τη Δράση 4.1.3. απαιτείται υποβολή Ενιαίας Δήλωσης Εκμετάλλευσης μόνο κατά το τρέχον έτος (2017).

1.4 Να έχουν την ιδιότητα του «ενεργού» γεωργού. Επιπρόσθετα σε ότι αφορά στη δράση 4.1.1. τα υποψήφια φυσικά πρόσωπα πρέπει να είναι εγγεγραμμένα στο ΜΑΑΕ ως επαγγελματίες αγρότες ή να είναι Νέοι Γεωργοί.

2. Οι υποψήφιοι δικαιούχοι νομικά πρόσωπα πρέπει:

2.1 Να είναι εγγεγραμμένοι στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ) και έχουν υποβάλλει Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης κατά προηγούμενο και κατά το τρέχον έτος υποβολής της αίτησης στήριξης προς ένταξη στη Δράση 4.1.1. Για τη Δράση 4.1.3. απαιτείται υποβολή Ενιαίας Δήλωσης Εκμετάλλευσης μόνο κατά το τρέχον έτος (2017).

2.2 Να έχουν εξουσιοδοτήσει ένα φυσικό πρόσωπο να λειτουργεί ως νόμιμος εκπρόσωπος για τους σκοπούς του προγράμματος

2.3 Ειδικά για την δράση 4.1.1. τα υποψήφια νομικά πρόσωπα πρέπει να έχουν κύρια δραστηριότητα την άσκηση της γεωργίας

3. Οι υποψήφιοι δικαιούχοι συλλογικά σχήματα, όπως ομάδες παραγωγών, οργανώσεις παραγωγών, αγροτικοί συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών, πρέπει:

3.1. Να είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο το οποίο ορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία

3.2. Να έχουν εξουσιοδοτήσει ένα φυσικό πρόσωπο να λειτουργεί ως κοινός νόμιμος εκπρόσωπος για τους σκοπούς του προγράμματος

3.3. Να έχουν 3 τελευταίες χρήσεις με κερδοφόρο μέσο όρο αποτελεσμάτων προ φόρων και αποσβέσεων και κύκλο εργασιών μεγαλύτερο των 50.000 €. Σε περίπτωση μη ύπαρξης τριών χρήσεων, θεωρούνται νεοσύστατα και καθίστανται επιλέξιμα.

3. Κριτήρια Επιλεξιμότητας της Γεωργικής Εκμετάλλευσης του Υποψηφίου

Το σύνολο της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να έχει περιληφθεί στην Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης κατά το προηγούμενο (2016) και κατά το τρέχον (2017) έτος υποβολής της αίτησης στήριξης προς ένταξη στη Δράση 4.1.1. από τον υποψήφιο δικαιούχο. Για τη Δράση 4.1.3. απαιτείται υποβολή Ενιαίας Δήλωσης Εκμετάλλευσης μόνο κατά το τρέχον έτος (2017).

Επιπρόσθετα σε ότι αφορά στη δράση 4.1.1. η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να έχει ελάχιστο μέγεθος παραγωγικής δυναμικότητας (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) τα 8.000 €, σύμφωνα με την τελευταία Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης.

Δεν παρέχεται καμία στήριξη, ακόμα και αν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ή ομάδες αυτών οι οποίες είναι προβληματικές επιχειρήσεις, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 2 παρ. 18 του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού και στις ισχύουσες Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων

(2014/C 249/ 01) της 31ης Ιουλίου 2014.

2. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι αιτούνται την χρηματοδότηση δαπανών που έχουν ήδη συγχρηματοδοτηθεί από ίδιο ή άλλο συγχρηματοδοτούμενο καθεστώς, συμπεριλαμβανομένων των καθεστώτων στήριξης του Ν. 4399/2016 (ΦΕΚ Α'117/22-06-2016) «Σύσταση Καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας-Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβούλιου και άλλες διατάξεις» όπως ισχύει κάθε φορά.
3. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι δηλώνουν ψευδή ή ανακριβή στοιχεία εκ προθέσεως προκειμένου να ενταχθούν στο παρόν καθεστώς στήριξης.
4. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι δημιουργούν τεχνητά τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την ένταξη στο καθεστώς.
5. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι την ημερομηνία υποβολής αίτησης στήριξης δεν έχουν ολοκληρώσει την υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου της γεωργικής τους εκμετάλλευσης στο πλαίσιο του Μέτρου 121 «Εκσυγχρονισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013, και του Ν. 4399/2016 (ΦΕΚ Α'117/22-06-2016) «Σύσταση Καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας-Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβούλιου και άλλες διατάξεις» όπως ισχύει κάθε φορά.
6. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που έχουν ενταχθεί σε ίδιο ή άλλο καθεστώς ενισχύσεων, συμπεριλαμβανομένου των καθεστώτων στήριξης του ν. 4399/2016 (ΦΕΚ Α'117/22-06-2016) «Σύσταση Καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας-Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβούλιου και άλλες διατάξεις» όπως ισχύει κάθε φορά, για την ταυτόχρονη υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου ίδιου ή ανάλογου με το υποβαλλόμενο στο παρόν καθεστώς ενισχύσεων.
7. Σε υποψήφιο ο οποίος εκτίει ποινή φυλάκισης.

4. Κριτήρια Επιλεξιμότητας Επενδύσεων

1. Οι επενδύσεις κρίνονται επιλέξιμες για στήριξη όταν συντρέχουν ταυτόχρονα οι παρακάτω προϋποθέσεις:
  - 1.1. Προβλέπονται σε επιλέξιμο επενδυτικό Σχέδιο Βελτίωσης το οποίο συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του ΠΑΑ.
  - 1.2. Ο συνολικός εγκεκριμένος προϋπολογισμός του σχεδίου δεν είναι μικρότερος των 10.000 €.
  - 1.3. Τεκμηριώνεται η σκοπιμότητά τους.
  - 1.4. Έχουν εύλογο κόστος.

1.5. Αφορούν αποκλειστικά την προς στήριξη εκμετάλλευση, προσαρμόζονται λειτουργικά στις συνθήκες και στις δραστηριότητες της εκμετάλλευσης και έχουν δυναμικότητα, μέγεθος, ποσότητα ανάλογες της παραγωγικής ικανότητας της εκμετάλλευσης.

1.6. Συμμορφώνονται με τα κοινοτικά πρότυπα, την εθνική νομοθεσία και τις εθνικές προδιαγραφές που έχουν θεσπιστεί για εφαρμογή σε συγχρηματοδοτούμενα μέτρα.

1.7. Πραγματοποιούνται μετά την ημερομηνία οριστικής υποβολής της ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης.

1.8. Δεν έχουν ενισχυθεί και δεν θα ενισχυθούν από άλλη πηγή.

2. Οι συλλογικές επενδύσεις υλοποιούνται από ομάδες παραγωγών ή οργανώσεις παραγωγών και κρίνονται επιλέξιμες για στήριξη όταν συντρέχουν ταυτόχρονα οι παρακάτω συμπληρωματικές προϋποθέσεις:

2.1. Ο προγραμματισμός της επένδυσης πραγματοποιείται στη βάση ενός επιχειρηματικού σχεδίου το οποίο καταρτίζεται, υποβάλλεται από κοινού και αφορά το σύνολο των μελών της.

2.2. Υποβάλλεται μια μοναδική αίτηση στήριξης η οποία αφορά μια ή περισσότερες επενδύσεις οι οποίες προορίζονται αποκλειστικά για κοινή χρήση από την ομάδα.

2.3. Η υλοποίηση της επένδυσης πραγματοποιείται προς όφελος του συνόλου των μελών της ομάδας, με σκοπό τη βελτίωση συνολικά των επιδόσεων των εκμεταλλεύσεων.

5. Επιλέξιμες δαπάνες

1. Στο πλαίσιο της Δράσης 4.1.1 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης» ενισχύονται ενδεικτικά δαπάνες στις εξής κατηγορίες:

1.1. Ανέγερση, επέκταση, εκσυγχρονισμός γεωργικών κτιρίων και κατασκευών.

Ενδεικτικά ενισχύονται σταβλικές εγκαταστάσεις, μελισσοκομικές εγκαταστάσεις, εγκαταστάσεις προετομασίας προϊόντων για πρώτη πώληση, αποθήκες και λοιποί αποθηκευτικοί χώροι, θερμοκήπια και θερμοκηπιακές εγκαταστάσεις για όλες τις χρήσεις της κατηγορίας αυτής, περιφράξεις και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου για την εξυπηρέτηση των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής, κάθε άλλη κτιριακή υποδομή και κατασκευή που είναι απαραίτητη για την κανονική λειτουργία της γεωργικής εκμετάλλευσης και δεν συμπεριλαμβάνεται στις δαπάνες των λοιπών κατηγοριών της Δράσης 4.1.1.

1.2. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού

Ενδεικτικά, ενισχύονται ο εξοπλισμός ο οποίος ενσωματώνεται σε κτιριακές εγκαταστάσεις, μηχανήματα αυτοκινούμενα, μηχανήματα και εξοπλισμός συρόμενος και αναρτώμενος, εξοπλισμός δικτύου μετεωρολογικών προειδοποιήσεων και φυτοπροστασίας κ.ά.

1.3. Αγορά καινούργιου μελισσοκομικού και ανθοκομικού αυτοκινήτου.

1.4. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση πολυετών μη ποωδών φυτειών των οποίων η εγκατάσταση δεν γίνεται με σπορά στον αγρό.

- 1.5. Περιφραξη και διαμόρφωση αγροτεμαχίων
  - 1.6. Αγορά εξοπλισμού Η/Υ και λογισμικού διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης.
  - 1.7. Γενικές Δαπάνες, όπου περιλαμβάνεται κάθε άυλη δαπάνη που συνδέεται άμεσα με την υλοποίηση του επενδυτικού Σχεδίου Βελτίωσης και δεν δύναται να συγχρηματοδοτηθεί από άλλα Μέτρα του ΠΑΑ.
2. Στο πλαίσιο της Δράσης 4.1.3 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος» ενισχύονται ενδεικτικά δαπάνες στις εξής κατηγορίες:
- 2.1. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού διαχείρισης αποβλήτων της εκμετάλλευσης.
  - 2.2. Κατασκευή εγκαταστάσεων διαχείρισης των αποβλήτων, υποπροϊόντων και υπολειμμάτων της εκμετάλλευσης.
  - 2.3. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και προσαρμόζονται στις ενεργειακές ανάγκες αυτοκατανάλωσης της εκμετάλλευσης, περιλαμβανομένων και εκείνων οι οποίες πρόκειται να δημιουργηθούν από τις υπόλοιπες προβλεπόμενες επενδύσεις της εκμετάλλευσης.
  - 2.4. Γενικές Δαπάνες, όπου περιλαμβάνεται κάθε άυλη δαπάνη που συνδέεται άμεσα με την υλοποίηση του επενδυτικού Σχεδίου Βελτίωσης και δεν δύναται να συγχρηματοδοτηθεί από άλλα Μέτρα του ΠΑΑ.
3. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι.
- 3.1. Για την ενίσχυση επενδύσεων οι οποίες χωροθετούνται επί ακινήτων απαιτείται η ύπαρξη νόμιμης κατοχής των ακινήτων αυτών.
  - 3.2. Για την ενίσχυση επενδύσεων σε εγκαταστάσεις για τις οποίες υφίστανται εθνικές προδιαγραφές ή/και ενωσιακά πρότυπα απαιτείται η συμμόρφωση με αυτά.
  - 3.3. Για την ενίσχυση επενδύσεων σε σταβλικές εγκαταστάσεις απαιτείται η συμμόρφωση με τυχόν υφιστάμενες εθνικές προδιαγραφές που έχουν θεσπιστεί για εφαρμογή σε συγχρηματοδοτούμενα μέτρα.
  - 3.4. Σε περίπτωση ύπαρξης ζωικού κεφαλαίου στην εκμετάλλευση απαιτείται κατά την ολοκλήρωση του σχεδίου άδεια εγκατάστασης η οποία να καλύπτει τη δυναμικότητα της εκμετάλλευσης.
  - 3.5. Ενισχύονται επενδύσεις σε εγκαταστάσεις θερμοκηπιακού τύπου οι οποίες υλοποιούνται με α) τυποποιημένα θερμοκήπια με έγκριση τύπου, β) θερμοκήπια τύπου υψηλού τολ και γ) θερμοκήπια χωρικού τύπου. Οι παραπάνω κατηγορίες κατασκευών θερμοκηπιακού τύπου πρέπει να πληρούν τις εθνικές προδιαγραφές, όπου απαιτείται.
  - 3.6. Επενδύσεις γεωργικών κτιρίων και κατασκευών καθώς και ο ενσωματωμένος σ' αυτές εξοπλισμός που κατά την κρίση των αρμοδίων οργάνων έχουν δυναμικότητα, μέγεθος, ποσότητα μεγαλύτερη της παραγωγικής ικανότητας της εκμετάλλευσης, εγκρίνονται με μείωση της σχετικής δαπάνης σύμφωνα με την παραγωγική ικανότητα της εκμετάλλευσης.
  - 3.7. Για την ενίσχυση δαπάνης αγοράς ελκυστήρα απαιτείται η ημερομηνία έκδοσης του δελτίου ταξινόμησης του ελκυστήρα να είναι έως και 36 μήνες προγενέστερη της ημερομηνίας έκδοσης της άδειας κυκλοφορίας αυτού.

3.8. Ενισχύονται δαπάνες αγοράς και εγκατάστασης πολυετών φυτειών εφόσον πληρούνται συνολικά οι εξής προϋποθέσεις: α) έχουν διάρκεια παραγωγικής ζωής άνω των 5 ετών, β) η εγκατάστασή τους δε γίνεται με τη χρήση σπόρου και γ) συμπεριλαμβάνονται στην ΥΑ 1415/28732/06-03-2013 (ΦΕΚ/Β/574/2013) που αφορά στον «Καθορισμό προωθούμενων ειδών, ποικιλιών δενδροκηπευτικών καλλιεργειών και λοιπών δραστηριοτήτων» όπως ισχύει κάθε φορά.

3.9. Ενισχύονται δαπάνες για επενδύσεις συμμόρφωσης προς τις προδιαγραφές της Ένωσης που ισχύουν για τα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένης της εργασιακής ασφάλειας, που πραγματοποιούνται από νέους γεωργούς που εγκαθίστανται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση. Η ενίσχυση αυτή μπορεί να χορηγείται για 24 μήνες, κατ' ανώτατο όριο, από την ημερομηνία της πρώτης εγκατάστασης.

4. Μη επιλέξιμες δαπάνες.

Οι παρακάτω κατηγορίες δαπανών δεν είναι επιλέξιμες για στήριξη

4.1. Κατασκευή ή διαμόρφωση κτιρίων κατοικίας. Κατασκευή ή διαμόρφωση κτιρίων που εμφανίζουν προϋποθέσεις αλλαγής χρήσης.

4.2. Τα έργα πράσινου.

4.3. Οι εργασίες και τα υλικά συντηρήσεων.

4.4. Οι δαπάνες απλής αντικατάστασης για απόκτηση μηχανημάτων, εξοπλισμού και φυτών που προϋπάρχουν στην εκμετάλλευση, και έχουν αναπόσβεστη αξία, χωρίς να αναβαθμίζουν τη δυναμικότητα της παραγωγής ή χωρίς να μεταβάλλουν σημαντικά τη διαδικασία του κύκλου παραγωγής ή τη χρησιμοποιούμενη τεχνολογία.

4.5. Ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός.

4.6. Ο Φ.Π.Α.

4.7. Οι δαπάνες για αγορά ζωικού κεφαλαίου.

4.8. Οι δαπάνες για τη συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας και για τη σχετική πιστοποίηση.

4.9. Η αγορά δικαιωμάτων γεωργικής παραγωγής και δικαιωμάτων στήριξης.

4.10. Οι δαπάνες που αφορούν την αγορά αναλωσίμων, εργαλείων και εφοδίων, την ενοικίαση εγκαταστάσεων και εξοπλισμού και τις λοιπές λειτουργικές δαπάνες της εκμετάλλευσης.

4.11. Δαπάνες που αφορούν την αγορά υπηρεσιών σύνδεσης σε τηλεπικοινωνιακά δίκτυα και στο διαδίκτυο.

4.12. Δαπάνες για εργασίες αποστράγγισης.

4.13. Οι δαπάνες οι οποίες δεν μπορούν να ελεγχθούν ή/και επαληθευτούν, δηλαδή δεν δύναται να πιστοποιηθεί η ορθή εκτέλεση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενού τους.

4.14. Οι δαπάνες πάσης φύσεως φόρων, τελών κ.λπ. δημοσιονομικών επιβαρύνσεων, εκτός από αυτές που ενσωματώνονται στην αξία των παγίων όπως αυτό τεκμηριώνεται από τα σχετικά συνοδευτικά έγγραφα.

4.15. Δαπάνες που αφορούν χρηματοοικονομικά έξοδα, τραπεζικές προμήθειες και έξοδα συναλλαγών και εγγυήσεων.

4.16. Συμβολαιογραφικά έξοδα εκτός αυτών που αφορούν την αγορά γης στο πλαίσιο της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου βελτίωσης.

4.17. Δαπάνες για επενδύσεις συμμόρφωσης με ενωσιακά πρότυπα, με την επιφύλαξη του σημείου 3.10 του παρόντος κεφαλαίου.

4.18. Δεν ενισχύονται δαπάνες για συλλογικές επενδύσεις ομάδων και οργανώσεων παραγωγών που εντάσσονται στο πλαίσιο του Καν. (ΕΕ) 1308/2013.

4.19. Οι δαπάνες για επενδύσεις σε εγκαταστάσεις, ο πρωταρχικός σκοπός των οποίων είναι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα, εκτός αν χρησιμοποιείται ένα ελάχιστο ποσοστό θερμικής ενέργειας.

4.20. Οι δαπάνες σε επενδύσεις που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος.

4.21. Οι δαπάνες που αφορούν σε μη παραγωγικές επενδύσεις όπως η διατήρηση και η κατασκευή αναβαθμίδων και η περίφραξη βοσκοτόπων.

6. Επιχειρηματικό Σχέδιο, Στόχοι και Δεσμεύσεις Υποψηφίων

1. Οι υποψήφιοι προκειμένου να αξιολογηθούν υποχρεούνται να υποβάλλουν αίτηση στήριξης στην οποία να τεκμηριώνεται η σκοπιμότητα των επενδύσεων. Η τεκμηρίωση αυτή περιλαμβάνει υποχρεωτικά και αναφορά στο υφιστάμενο σύστημα παραγωγής ή παραγωγική διαδικασία ή γραμμή παραγωγής καθώς και σύγκρισή του με το μελλοντικό.

2. Το επιχειρηματικό σχέδιο πρέπει να συμπληρώνεται βάσει τυποποιημένου σχεδίου που θα παρέχεται από το ΠΣΚΕ, θα υπογράφεται από γεωτεχνικό ή τεχνολόγο γεωπονίας και θα περιλαμβάνει τα εξής:

α) Περιγραφή υφιστάμενης κατάστασης και στόχων,

β) Περιγραφή δράσεων και λοιπών ενεργειών προς επίτευξη των στόχων.

3. Ο υποψήφιος βαθμολογείται και κατατάσσεται βάσει του επιχειρηματικού σχεδίου που υποβάλλει.

4. Επιπρόσθετα, ο δικαιούχος αναλαμβάνει τις παρακάτω δεσμεύσεις καθώς και τις επί μέρους χρονικές προθεσμίες επίτευξής τους που αφορούν στα ακόλουθα:

α) Η βαθμολογία να μην υπολείπεται του ελαχίστου ορίου βαθμολογίας ή της βαθμολογίας του τελευταίου δικαιούχου καθ' όλη την περίοδο ολοκλήρωσης και μέχρι την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου.

β) Υποβολή Ενιαίας Δήλωσης Εκμετάλλευσης στον ΟΠΕΚΕΠΕ ανελλιπώς καθ' όλη τη διάρκεια του επιχειρηματικού σχεδίου, και τήρηση των λοιπών υποχρεώσεων των αρχηγών γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε σχέση με το ΟΣΔΕ και τα Μητρώα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.

γ) Η διατήρηση τουλάχιστον της αρχικής παραγωγικής δυναμικότητας της εκμετάλλευσης (σε όρους τυπικής απόδοσης) με την οποία εγκρίθηκε έως την ολοκλήρωση και την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου.

δ) Η διατήρηση του τόπου μόνιμης κατοικίας στην περιοχή εφαρμογής των δράσεων 4.1.1 και 4.1.3 με τους ίδιους όρους ενίσχυσης του αρχηγού και της έδρας του νομικού προσώπου έως την ολοκλήρωση και την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου. Σε αντίθετη περίπτωση ενδέχεται να τροποποιηθεί μονομερώς από την πλευρά του Δημοσίου το ποσοστό στήριξης του επενδυτικού σχεδίου ή/και να υπάρξει ανάκτηση μέρους ή και του

συνόλου της στήριξης που ενδεχομένως έχει καταβληθεί.

ε) Για μια πράξη που περιλαμβάνει επένδυση σε υποδομή ή παραγωγική επένδυση επιστρέφεται η στήριξη, εάν εντός πέντε ετών από την τελική πληρωμή στον δικαιούχο ή εντός της προθεσμίας που ορίζεται κατά περίπτωση, υπόκειται σε οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:

i. παύση ή μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιοχής προγράμματος·

ii. αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει στον δικαιούχο αδικαιολόγητο πλεονέκτημα·

iii. ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους.

στ) Τήρηση των κανόνων δημοσιότητας.

ζ) Να καταρτιστεί σύμφωνα με το Υπομέτρο 1.1.

7. Οικονομική Στήριξη

1. Ύψος επιλέξιμου προϋπολογισμού αίτησης στήριξης

1.1. Στο πλαίσιο της Δράσης 4.1.1 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης», μη συμπεριλαμβανομένων των ανεπιλημμένων υποχρεώσεων, ο επιλέξιμος προϋπολογισμός που δύναται να ληφθεί υπόψη στους υπολογισμούς για τον προσδιορισμό της στήριξης, ανέρχεται ανά αίτηση στήριξης:

α) για τις εκμεταλλεύσεις φυσικών και νομικών πρόσωπων έως τις 200.000 ευρώ. Ο εν λόγω προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει έως και τις 500.000 ευρώ, με την προϋπόθεση ότι η τυπική απόδοση της εκμετάλλευσης, σύμφωνα με την τελευταία Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης, ανέρχεται τουλάχιστον στο 25 % του αιτούμενου προϋπολογισμού.

β) για συλλογικές επενδύσεις έως τις 500.000 ευρώ. Ο εν λόγω προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει έως και τα 2.000.000 ευρώ, με την προϋπόθεση ότι ο κύκλος εργασιών της τελευταίας κλεισμένης χρήσης της ομάδας, ανέρχεται τουλάχιστον στο 25 % του αιτούμενου προϋπολογισμού. Σημειώνεται ότι ομάδες με λιγότερες από τρεις κλεισμένες χρήσεις δεν μπορούν να αιτηθούν προϋπολογισμό που υπερβαίνει τις 500.000 ευρώ.

1.2. Στο πλαίσιο της Δράσης 4.1.3 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος», ο ανώτατος επιλέξιμος προϋπολογισμός που δύναται να ληφθεί υπόψη στους υπολογισμούς για τον προσδιορισμό της στήριξης, ανέρχεται ανά αίτηση στήριξης:

α) για τις εκμεταλλεύσεις φυσικών και νομικών πρόσωπων 150.000 ευρώ, με εξαίρεση τις επενδύσεις διαχείρισης των αποβλήτων, υποπροϊόντων και υπολειμμάτων της εκμετάλλευσης για τις οποίες ο ανώτατος επιλέξιμος προϋπολογισμός ανέρχεται ανά αίτηση στήριξης έως και τις 200.000 ευρώ.

β) για συλλογικές επενδύσεις έως τις 150.000 ευρώ. Ο εν λόγω προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει έως και τα 500.000 ευρώ, με την προϋπόθεση ότι ο κύκλος εργασιών της τελευταίας κλεισμένης χρήσης της ομάδας, ανέρχεται τουλάχιστον στο 25 % του αιτούμενου προϋπολογισμού. Σημειώνεται ότι ομάδες με λιγότερες από τρεις κλεισμένες χρήσεις δεν μπορούν να αιτηθούν προϋπολογισμό που υπερβαίνει τις 150.000 ευρώ.

1.3. Περιορισμοί στο ύψος του ανώτατου επιλέξιμου προϋπολογισμού.

Ο επιλέξιμος προϋπολογισμός που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της στήριξης που παρέχεται από το υπομέτρο 4.1 δεν μπορεί να υπερβεί συσσωρευτικά τις 500.000 ευρώ στην περίπτωση φυσικού προσώπου το οποίο είναι ταυτόχρονα δικαιούχος στήριξης ως φυσικό πρόσωπο και ως μέτοχος/εταίρος νομικών προσώπων ή/και ως μέλος συλλογικής επένδυσης. Για την εφαρμογή του περιορισμού αυτού, ο προϋπολογισμός που αναλογεί σε φυσικό πρόσωπο, μέτοχο/εταίρο νομικού προσώπου, μέλος συλλογικής επένδυσης είναι ανάλογος του ποσοστού συμμετοχής του στο νομικό πρόσωπο ή στην συλλογική οντότητα, που λαμβάνει την στήριξη.

2. Χρηματοδότηση επενδυτικού Σχεδίου Βελτίωσης.

2.1 Ποσοστά στήριξης

Η ένταση (%) της παρεχόμενης στήριξης εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα

Μικρά Νησιά Αιγαίου	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	Λοιπές Περιοχές
75 %	50 %	40 %

Η ένταση στήριξης, με εξαίρεση τα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους, δύναται να προσυζητάται κατά 10% άπαξ στις παρακάτω περιπτώσεις:

- σε νέους γεωργούς.
- σε συλλογικές επενδύσεις.
- σε ορεινές περιοχές και οι περιοχές που αντιμετωπίζουν μειονεκτήματα.

χωρίς αυτή να υπερβαίνει, αθροιστικά, το 75% στα Μικρά Νησιά Αιγαίου, το 60% στις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και το 50% στις Λοιπές Περιοχές.

3. Δημόσια και ιδιωτική δαπάνη

Η χρηματοδότηση της υλοποίησης του επενδυτικού Σχεδίου Βελτίωσης καλύπτεται από τη Δημόσια δαπάνη ή Δημόσια οικονομική στήριξη και την ιδιωτική συμμετοχή. Η Δημόσια δαπάνη [στήριξη] καθορίζεται ως ποσοστό επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού και χορηγείται με την μορφή επιδότησης κεφαλαίου από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης [ΕΓΤΑΑ] και το Ελληνικό Δημόσιο. Η στήριξη χορηγείται απολογιστικά, δηλαδή μετά την υλοποίηση των επενδύσεων και την παραλαβή τους από τα αρμόδια Όργανα, με βάση τις δαπάνες που κρίνονται επιλέξιμες από αυτά. Η ιδιωτική συμμετοχή προκύπτει ως διαφορά μεταξύ του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού Σχεδίου Βελτίωσης και της στήριξης και καλύπτεται από τον δικαιούχο της επένδυσης με ίδια

κεφάλαια και με τραπεζικό δανεισμό.

Για την διευκόλυνση της χρηματοδότησης της υλοποίησης του επενδυτικού Σχεδίου Βελτίωσης, προβλέπεται η χορήγηση προκαταβολής. Πιο συγκεκριμένα μετά την έκδοση της ατομικής απόφασης έγκρισης πράξης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής η οποία δεν θα υπερβαίνει το 50% της εκάστοτε υπολειπόμενης Δημόσιας οικονομικής στήριξης του επενδυτικού Σχεδίου Βελτίωσης.

Η λήψη προκαταβολής υπόκειται στη σύσταση τραπεζικής εγγύησης ή ισοδύναμης εγγύησης από τον δικαιούχο που αντιστοιχεί στο 100 % του ποσού της αιτούμενης προκαταβολής.

8. Εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης σε περιφερειακό επίπεδο

Η διαχείριση των Δράσεων 4.1.1 και 4.1.3 εκχωρείται στις Περιφέρειες.

9. Πρόσκληση για την υποβολή αιτήσεων στήριξης, Περίοδοι Υποβολής Αιτήσεων Στήριξης, Χρονοδιάγραμμα Έκδοσης Αποφάσεων Έγκρισης, Ένταξη και Υλοποίηση

1. Οι περίοδοι υποβολής αιτήσεων στήριξης, το χρονοδιάγραμμα έκδοσης αποφάσεων έγκρισης και το όριο των πιστώσεων, η διαδικασία υποβολής, εξέτασης και αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων και οι λοιποί όροι του προγράμματος θα προσδιορίζονται αναλυτικά στο θεσμικό πλαίσιο του μέτρου και στην απόφαση πρόσκλησης για την υποβολή αιτήσεων στήριξης της οικείας Περιφέρειας.

2. Σημειώνεται ότι κατά την εξέταση και αξιολόγηση των αιτήσεων στήριξης όπως και κατά τη διάρκεια υλοποίησης και τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, θα γίνονται διασταυρώσεις των δηλούμενων στοιχείων με τα επίσημα στοιχεία του Κράτους και λοιπών Δημόσιων Υπηρεσιών, ιδιαιτέρως δε με τα στοιχεία του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου και των λοιπών Μητρώων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, του TAXIS, των Ασφαλιστικών Οργανισμών κτλ, με στόχο την επαλήθευση της ακρίβειας των δηλούμενων στοιχείων.